

BRANA KALABIĆ-rođj.VULIN,penzioner
BANJA LUKA,France Prešerna 14
Iznosi svoja sjećanja na:

Arhiv Bos. krajino B. Luka

ABK 209-00P-053

M I L O V A N A /Vase/ H R V A Ć A N I N A

Rođen je 25.1.1915 godine u selu Rogoljima opština Besan-ska Gradiška u seljačkoj porodici.

Osnovnu školu završio je u svom selu, nižu gimnaziju u Bos-Gradišci, a Višu gimnaziju u Banja Luci 1937 godine.

Poslije završene gimnazije upisao se 27.9.1937 godine na Pravni fakultet u Beogradu/br.28681-Dosije 1989/ .

Milovana Hrvaćanina slabo sam poznavala lično. Naime, vidila sam ga samo jedanput kada je došao u posjetu mome bratu Radovanu Vulinu u selo Seferovce. No bez obzira na to što ga nisam dovoljno lično poznavala, dobro sam ga poznavala kao naprednog omladinca, preko mog brata Radovana, jer su obadvojica pripadala naprednom omladinskom pokretu. Brat je vrlo često odlazio kod Milovana, dok je on slabo bratu dolazio, vjerovatno radi toga što je bio pod prismetrom žandarmerije, kako izjavi Jovo Vulin, pa je izbjegavao kretanje kroz Topolu, gdje je bila žandarmerijska stanica.

Kao napredan omladinac radio je i djelovao u Bačkom udruženju "Mlada Jugoslavija" pri gimnaziji u Banja Luci, a izvjesno vrijeme bio je i pretsjednik toga udruženja.

U "Vrbaskim novinama" br.926/1936 g. piše da su gimnazijalci u Banja Luci pripremili "Kočićevo književno veče" i da je na književnoj večeri držao predavanje Milovan Hrvaćanin učenik VII. razreda gimnazije.

Pored rada u gimnaziji Milovan je djelovao i na selu. Iz razgovora sa Milenkom Miladinovićem doznala sam da je Milovan u svome selu formirao Poljoprivredno kreditnu zadrugu radi jeftinijeg snabdjevanja seljaka. Milenko ga se sjeća kada je došao u Bos.Gradišku radi nabavke neke robe za zadrugu.

Moj brat Radovan Vulin vrlo često je odlazio u Rogolje kod Milovana Hrvaćanina, kao i kod Adema K. vačevića u Muslimanske Dubrave, kada su bili na školskom feriju. Znam da su razmjenjivali neke letke i da su čitali zabranjenu literaturu i da su vršili zamjenu knjiga. Sjećam se da su poneke knjige bile štampane - izvlačene na geštetneru. Nakon kapitulacije u aprilskom ratu 1941 godine, Radovan mi je dao da sklonim neke knjige, koje sam ja nakon Radovanovog hapšenja oktobra mjeseca 1941 godine, zakopala i nakon oslobođenja izkopala ih iz

Brana Kalabić

zemlje. Neke od tih knjiga bile su oštećene pa smo ih bacili.

Medju sačuvanim knjigama bile su najviše knjiga od Gorkog: "Medju tuđim ljudima", "Život Matveja Keženjakina I i II", "Sećanje na savremenike", "Pod žrvnjem pravde", "Za svilene čarape", od Tonera: "Jedna mladost u Njemačkoj", Egon Ervin Kijš: "Raj Ameriku", Babelj: "Odesa", Džek London: "Gvezdana peta", "Ljudi sa penora", Mjler: "Raspućin i žene", kao i knjige: Nauka o postanku čovjeka, Rusija, Poreklo porodiце privatne svojine i države, Škola u Sovjetskoj Rusiji, Razgovor sa Hitlerom i još neke.

Milovan Hrvaćanin uhapšen je oktobra mjeseca 1941 godine u Vulinovoj grupi poslije izdaje Branka Mitrovića bivšeg žandarma iz Rogolja. Upućen je sa grupom od njih 12 uhapšenika Pekretnom prijevkom sudu u Zagreb na suđenje. Vulin se kao vođa grupe otrevao u zatvoru, inače je za njih 13 uhapšenika bila zajednička optužnica.

Na suđenju u Zagrebu maja mjeseca 1942 godine, osuđen je na 3 godine koncentracionog logora. Početkom juna 1942 g. prebačen je u logor Jasenovac. Prema izjavi Drage Đurđevića, Milovan je odmah treći dan po dolasku u leger, živ spaljen, zajedno sa Slavkom Mandićem učiteljem iz Krneta /kod Laktaša/, koji je također zajedno sa Milovanom bio suđen na 3 godine.

Od te grupe od njih 12, petero je oslobođeno kazne i pušteni kući, a ostali sedam suđeni su na po 3 godine koncentracionog logora. Na ovakvu kaznu utjecalo je to što je ustaški agent Ratko Paternoster, uništio optužni materijal čitave grupe, vjerujući da će ga to spasiti-iskupiti kod partizana za sva učinjena nedjela.

U jednom dnevniku pokojnog brata Radovana Vulina koji se nalazi sa njegovom korespondencijom u Muzeju Banja Luka stoji pribilješka "Nekolike njih koje koje stalno srećem", pod br. 2 stoji Milovan ~~Hrvaćanin~~ Hrv./što pretpostavljam da se odnosi na Hrvaćanina-"blag, lagano, često se osmjehuje, goveri "konačno". O svemu se s njim može govoriti, ponaša se nenametljive, pribrano, sa svima je dobar, ali ostaje svoj uvijek u svakom momentu".

Ovo moje sjećanje i ako sa oskudnim podacima, ima za cilj da otrgne od zaborava, da uputi na potrebu prikupljanja podataka o životu i radu Milovana Hrvaćanina, naprednog omladince i revolucionara. On je to svojim radom i djelatnošću u gimnaziji u Banja Luci, svome selu i okolnim selima, na fakultetu, kao i u prvim ustaničkim danima zaslužio.

Banja Luka 15.3.1978 godine

Branka Kilibardo